

FARABİ YAYINEVİ®

TURKEY

TR: +90 342 606 06 75

E posta: kongreiksad@gmail.com

www.iksad.com www.iksadkongre.org

**Bu kitabın tüm hakları FARABİ Yayınevine aittir. İzinsiz kopyalanamaz ve çoğaltılamaz.
Kitapta bulunan eserlerin yasal ve etik sorumluluğu yazarlara aittir.**

FARABİ Publications - 2019©

Yayın Tarihi: 30.12.2019

ISBN – 978-625-7029-73-5

2. ULUSLARARASI 19 MAYIS YENİLİKÇİ BİLİMSEL YAKLAŞIMLAR KONGRESİ

KONGRE KÜNYESİ

KONGRE ADI

**2. ULUSLARARASI 19 MAYIS YENİLİKÇİ BİLİMSEL YAKLAŞIMLAR
KONGRESİ**

TARİHİ VE YERİ

27-29 Aralık 2019 Samsun –Türkiye

DÜZENLEYEN KURUM

İKSAD- İktisadi Kalkınma ve Sosyal Araştırmalar Enstitüsü

KONGRE BAŞKANI

Prof. Dr. Necati DEMİR

GENEL KOORDİNATÖR

Samira KHADHRAOUI ONTUNÇ

KONGRE RESMİ DİLLERİ

Türkçe, İngilizce

KATILIMCI ÜLKELER

Türkiye, Irak, Azerbaycan, Birleşik Krallık, Kanada, Pakistan, Etiyopya

ULUSLARARASI / YABANCI KONUŐMACILAR

HƏŐİMOVA ALBİNA ÇİNGİZ QIZI – Azərbaycan
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (UNEC)

Mohammed A.W. ALSAMARAI – Irak
Tikrit University

Mahjabeen SALEEM – Kanada
Al-Azhar Academy, Etobicoke, Canada

Semira HASSEN ALI – Etiyopya
Dire Dawa University

İmtiaz AHMAD - Birleşik Krallık
Croomwell College of IT & Management University

SUNUM ŐEKLİ
Sözlü Sunum, Poster Sunum

KABUL EDİLEN BİLDİRİ SAYISI

380 bildiri

RED EDİLEN BİLDİRİ SAYISI

17 bildiri

DEĞERLENDİRME SÜRECİ

Tüm Başvurular Çift Kör Hakem Değerlendirmesi Sürecinden Geçmiştir.

BİLİM VE DANIŞMA KURULU

Dr. Amanbay MOLDİBAEV
Taraz State Pedagogy University

Dr. Dilorom SALAHİY
Semerkant State University

Dr. Akmaral SARGIKBAEVA
Al Farabi Kazakh National University

Dr. Cholpon TOKTUSUNOVA
Kyrgyz National State University

Dr. İbrahim HAQQULOV
Uzbekistan Science Academy

Dr. İbrahim AL
Karadeniz Teknik Üniversitesi

Dr. Elvan YALCINKAYA
Omer Halisdemir University

Dr. Zharkyn SULEIMANOVA
Kazakh State Women's Pedagogy University

Dr. Sirojiddinov SHUHRAT
Uzbekistan University of Language and Literature

Dr. Machabbat OSPANBAEVA
Taraz State Pedagogy University

Dr. Liliya BUSKUNBAEVA
Ufa Science Academy

Dr. Aftondil ERKİNOV
Uzbekistan Ali Shir Nawai University of Language and Literature

Dr. Mustafa TALAS
Ömer Halisdemir University

Dr. Botagul TURGUNBAEVA
Russia Natural Sciences Academy

Dr. Gulnaz KARİMOVA
Ufa Science Academy

Dr. N.N. KEMANOVA
Kazakh State Teacher Training University

Dr. Hasan YAKAN
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Dr. Necati DEMİR
Gazi University

Dr. Metin KOPAR
Adiyaman University

Dr. Mislivi VLADEMIR
Ukraine Technic University

Dr. Rimma MURATOVA
Ufa Science Academy

Dr. Sarash KONYRBAEVA
Kazakh State Women's Pedagogy University

Dr. Sarsakenova A. BAGITOVNA
Orleo National Development Institute

Dr. Ekbar VALADBIGI
Urumia University

Dr. Shara MAZHITAeva
Karaganda State University

Dr. Rezida SULEIMANOVA
Ufa Science Academy

Dr. Ulbosun KIYAKBAEVA
Abai Kazakh Pedagogy University

Dr. Veysi ÜNVERDİ
Mardin Artuklu University

Dr. Zinnur SİRAZİTDİNOV
Ufa Science Academy

Dr. Sarsakenova N. İKSANOVA

ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE PİYANO EĞİTİMİ: GELİŞİM ALANLARINA ETKİSİ VE GÜNCEL ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ

Dr. Öğretim Üyesi Ceren DOĞAN

*Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Öğretmenliği
A.B.D.*

Prof. Dr. Belir TECİMER

*Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik
Öğretmenliği A.B.D.*

ÖZET

Müziksel yetenek, her çocukta var olan ve zaman içinde geliştirilebilen bir beceridir. Müzik etkinlikleri, erken çocukluk eğitimde çocukların bilişsel becerileri, dil gelişimi, sosyal uyum, güven ve başarı duygusunu kazanmaları açısından etkili olabileceği düşüncesi nedeniyle günlük eğitim ve öğretim sürecinde önem kazanmaktadır. Erken çocukluk eğitimi sürecinde müzik eğitiminde, sesleri dinleme ve ayırt etme, ritim çalışmaları, müzik dinleme, şarkı söyleme, drama, hareket, dans, oyun ve çalgı çalma gibi pek çok etkinliğe yer verilebilmektedir. Müziksel kavramların yanı sıra, çocuk gelişimine yönelik birçok hedefin müzik yoluyla öğretilmesi, öğrenmede kalıcılığa katkı sağlayabilmektedir. Her çocuk, uygun ve doğru bir müzik eğitimi alarak müzik yeteneğini de geliştirebilir. Bir okul çalgısı olarak da kabul görmüş olan piyano eğitiminin, çok sesliliğe elverişli olması, günlük anlamında çeşitlilik sağlaması, insan kas ve iskelet sistemi açısından zorlayıcı olmaması, geniş bir ses aralığına sahip olması, elektronik piyano ya da org gibi düşük maliyetli alternatiflerinin bulunması gibi avantajlarıyla erken çalgı eğitiminde önemli bir disiplin olduğu söylenebilir. Her çalgı için geçerli olacağı üzere, piyano çalma becerisi de her çocukta müzikal duyarlılık, çalma yeteneği ve işitsel hafıza ile paralel olarak gelişebilir ve bu gelişim, çocukların diğer gelişim alanlarındaki ilerlemesine de katkı sağlayabilir. Bu fikirler ışığında erken çocukluk döneminde piyano eğitiminin çocuk gelişimine etkisi üzerine çalışmaların irdelenmesi ve küçük çocuklara yönelik piyano metotlarının incelenmesinin yerinde olacağı düşünülmüştür. Bu düşünceden yola çıkarak ele alınan bu araştırmada, nitel bir araştırma deseni olan doküman analizi yönteminden faydalanılmıştır. Araştırmada öncelikle erken piyano eğitime yönelik alan-yazın, erken müzik ve piyano eğitiminin çocukların gelişim alanlarına etkisini irdelleyen araştırma bulguları ile desteklenerek incelenmiştir. Erken piyano öğretiminin uygulamadaki görünümünü ortaya koymak adına ise; erken çocukluk dönemine yönelik piyano metotları sayfa düzeni ve görsel kullanımı, klavye öğretimi, müziksel okuma-işitme ve yazma becerileri kazandırma, birlikte çalma ve temel çok seslilik bilgisi verme bağlamında irdelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Erken Piyano Eğitimi, Erken Müzik Eğitimi, Çalgı Eğitim

GİRİŞ

Gelişim alanlarındaki etkisi sebebiyle müzik etkinlikleri, okul öncesi eğitim programının kazanım ve göstergelerine ulaşmada bir aracı olarak kullanılmaya elverişlidir. Bu etkinlikler hem çevresel uyarıcılar ve öğretim araç-gereçleri açısından çocukların ilgilerini arttırabilir ve dikkatlerini etkinliğe yöneltmelerini sağlayabilir, hem de çocukların farklı duyularına da hitap ederek öğrenmenin kalıcılığını arttırabilir.

Bu araştırmanın amacı, erken çocukluk döneminde piyano eğitiminin çocuk gelişimine etkisi üzerine yapılan çalışmalar ışığında erken çocukluk dönemine yönelik piyano metotlarının incelenmesidir. Erken çocukluk dönemi, bebeklik döneminden sonra, insan gelişiminin en hızlı ve öğrenme kapasitesinin en yüksek olduğu dönemdir (Bulut ve Aktaş, 2014). Erken müzik eğitimi, anne karnından başlayarak çocuklara birçok motorsal ve zihinsel beceri kazandırır. Anne ve babaların, müzik ve çalgı eğitimine eğitim kurumlarının yanı sıra evlerde zenginleştirilmiş mekânlar oluşturarak katılmaları da yerinde olacaktır (Soysal, 2012). Müziksel yetenek, her çocukta var olan geliştirilebilir bir yetenektir. Uygun ve doğru bir müzik eğitimi ile her çocuk, tıpkı ana dilini öğrendiği gibi müzik yeteneğini de geliştirebilir. Ana dili öğrenmeye benzer şekilde, müziksel yetenek de düzenli çalışma yoluyla gelişme gösterir (Suzuki, 1978).

YÖNTEM

Bu çalışmada, nitel bir araştırma deseni olan doküman analizi yönteminden faydalanılmıştır. Araştırmada öncelikle erken piyano eğitime yönelik alan-yazın, erken müzik ve piyano eğitiminin çocukların gelişim alanlarına etkisini irdeleyen araştırma bulguları ile desteklenerek irdelenmiştir. Erken piyano öğretiminin uygulamadaki görünümünü ortaya koymak adına ise; erken çocukluk dönemine yönelik piyano metotları sayfa düzeni ve görsel kullanımı, klavye öğretimi, müziksel okuma-işitme ve yazma becerileri kazandırma, birlikte çalma ve temel çok seslilik bilgisi verme bağlamında irdelenmiştir. Araştırma kapsamında incelenen metotlar Faber ve Faber (2007), Thompson (2010), Bastien (1987), Agay (1992), Yavuzoğlu (2018) tarafından hazırlanmıştır.

BULGULAR

Uluğbay (2016) tarafından yapılan, müzik etkinliklerinin bilişsel gelişime etkisi ile ilgili araştırma derlemesinde, müzik eğitimi ile matematiksel mantık ve problem çözme alanlarında çocukların daha başarılı olduğu, ilkokulda okumayı öğrenmeye katkı sağladığı, öğrencilerin akademik başarılarını arttırdığı sonuçlarına varılmıştır. Duygusal gelişimle ilişkili olarak ise müzik eğitimi alan öğrencilerin kaygı düzeylerinin daha düşük olduğu, olumlu ruhsal gelişim gösterdiğine değinilmiştir. Aynı zamanda müzik, evrensel dili ile çocukların farklı diller ve kültürlerle tanışmasını mümkün kılabilmektedir.

İyi gelişmesi durumunda bireye avantaj sağlayan bilişsel becerilerden uzay-zamansal muhakeme de erken çocukluk döneminde yeterli çevresel uyarıcılarla ilerleme göstermektedir. Uzay-zamansal biliş, cisimlerin uzaydaki yer ve durumlarının beyin

tarafından işlenmesi ve irdelenmesi olarak tanımlanmaktadır. Uzay-zamansal muhakeme yalnız boyutsal olmamakla birlikte algı, hafıza, işlem ve yorumlama gibi diğer bilişsel becerilerle de ilişkilidir (Rauscher ve Zopan,2000).

Çalgı eğitiminin erken uzay-zamansal muhakeme becerilerine olumlu etki ettiği yapılan çeşitli çalışmalar sonucu ortaya çıkmıştır (Gromko ve Poorman, 1998; Malloy ve Philbrick, 1995; Rauscher vd., 1997). Bu etkinin sebebi bir ezgi çalmanın içerdiği nota olarak adlandırılan parçaların belli bir düzenle yüksek düzeyde uzay-zamansal kodlarla organizasyon gerektirmesi olarak görülmektedir. Bu doğrultuda, müzik eğitiminin getirileri uzay-zamansal muhakeme performansında bir öğrenme transferi sağlıyor olabilir (Rauscher ve Zopan, 2000). Ayrıca erken piyano eğitimi alan çocukların uzay-zamansal muhakeme becerisinin çalgı alanında herhangi bir eğitim almamış çocuklara göre daha ilerde olduğu yine çeşitli araştırmalarla kanıtlanmıştır (Costa-Giomi, 1997; Gromko ve Poorman, 1998; Mallory ve Philbrick, 1995; Rauscher vd., 1997)

Erken çocukluk döneminde piyano eğitimine başlamak için 4 ile 6 yaşlar arası uygundur (Uszler, Gordon ve Smith, 1991: 36). Yine de piyano eğitimine başlarken çocuğun kas olgunlaşması, koordinasyonu, dikkat döngüsü ve ilgisine dikkat edilmelidir (Thomas-Lee, 2003: 43). Bu yaş grubundaki çocuklarla çalışırken piyanoda uygulama süresi 15-20 dakikayı geçmemelidir, aksi durumda çocuğun ilgisi dağılılabılır (Emonts, 2010: 4). Küçük çocuklara piyano eğitimi verilirken çocuğun piyano çalışmaktan keyif almasına dikkat edilmeli, önceden öğrenilen şeylerin üzerine yenilerini koyarak küçük adımlarla ilerlenmelidir. Çalışmalar, rahat bir teknikle ritmik bir akış sağlanarak yapılmalıdır. Çalma yeteneği ve müziksel hafızası geliştikten sonra çocuğa nota eğitimi verilebilir. Nota eğitiminin amacı çocuğun eseri ezberlemesine yardımcı olmaktır (Kasap, 2005).

Çocuk piyano eğitimi alırken nota öğretimi ne kadar ertelenirse çocuğun nota okuma becerisi de o kadar akıcı ve güvenli olur. Öğretmenler öğretim hızlarını ve içeriğini doğru ayarladıklarında daha yüksek başarı bekleyebilirler. Küçük çocukların görsel öğeleri öğrenmesi çoğu yetişkinin düşündüğünden daha hızlıdır, bu çocukların daha okumayı öğrenmeden televizyon reklamlarından öğrendikleri logoları tanıyıp söylemelerinden de anlaşılabilir. Ses ve ritim unsurlarını notada tanımak bundan daha zor değildir. Piyano eğitiminin çatısını nota okumak oluşturur. Öğrenme hedefleri ayrıca klavyenin yapısını öğrenmek, teknik beceriler kazanmak ve ince motor becerileri geliştirmek üzerine kuruludur. Küçük çocuklarda nota okuma ise anahtarlar, dizek, ölçü, nota ismi ve süresi, sus, ifade sembolleri, tempo tutma gibi nota okumaya hazırlık çalışmalarını içerebilir (Thomas-Lee, 2003).

Çocuklara yönelik piyano çalmaya hazırlayıcı metotlardan genellikle üç tür yaklaşım kullanıldığı görülmektedir. Bunlar Orta do, aralıksal yaklaşım ve çoklu ton yaklaşımlarıdır Orta do (Middle C) yaklaşımında iki elin başparmağı klavyenin tam ortasındaki do (Orta do) tuşunda bir arada iken diğer parmaklar çevresindeki beyaz tuşlardadır. Orta do yaklaşımı ile öğretimde genellikle bu pozisyonda uzunca bir süre öğretime devam edilir. Bu yaklaşımın ülkemizdeki piyano metotlarında en çok yer verilen yaklaşım olduğunu söylemek yerinde olacaktır. Aralıksal yaklaşımda (Intervalllic Landmark) ise öğrenci piyano üzerinde kendine

tüm do tuşları gibi bir işaret belirler ve bu işareti kullanarak istenilen notaya atlamalar yapar. Bu yaklaşımda nota okumaya hazırlık çalışmalarında dizeksiz şekilsel bir okuma kullanılır. Bu yazımda notalar, ezginin yönüne göre dizeksiz olarak gösterilir. Çoklu ton (The Multiple Key) yaklaşımında ise öğrencilerin çok çeşitli pozisyon ve tonlarda çalmaları esastır. Öğrencilerden belirli bir ezgiyi Sol, Re, La, Mi gibi farklı nota pozisyonlarında da çalmaları istenir. Asıl hedef 12 tonun tamamında beşli (Pentachord) pozisyona hakim olmaktır. Ezgiyi farklı tonlarda çalmayı (Transpoze) öğrenme ve tonun değiştiricilerini (key signatures) doğru kullanma alıştırmaya yoluyla geliştirilir, yine de öğrencinin bazı çalışmalarda ezgiyi nota aralığı ve yönünü hesaplayarak çalabilmesi de beklenir. Piyano metotları geliştikçe zaman içinde çoklu ton yaklaşımı değişikliğe uğrayıp basitleşmiş, uzun süre do pozisyonunda kaldıktan sonra sol, fa ve diğer pozisyonlara geçilmiştir (ThomasLee, 2003).

Ülkemiz metotları ile yapılan incelemeler sonucu görülmüştür ki ülkemizdeki piyano metotlarında öğretimin uzun süre do pozisyonunda kaldıktan sonra sol, fa ve diğer pozisyonlara geçilmesi yaklaşımı sıklıkla tercih edilmektedir. Metotların görsel kullanımında işlevi olmayan görseller, alan kullanımında karmaşık görsel düzenlemeler, yoğun renklilik ya da renk olarak pembe gibi daha çok tek bir cinsiyetin ilgisini çekecek renklendirme gibi bulgulara rastlanmıştır. Erken çocukluk dönemi görme becerileri gelişiminin metotlarda dikkate alındığı düşünülmektedir, çünkü dizek ve nota boyutları geniş ve büyük, nota aralıkları açık ve anlaşılır olan bir düzenleme yapılmıştır. Dizeksiz yazım kullanılan piyano öğretim yaklaşımını içeren bir metoda ise ülkemiz yayınları içerisinde ulaşamamıştır. Yöntemin örneklemesini görmek için Bastien (1987) ile Faber ve Faber (2007) tarafından hazırlanan İngilizce metotlar incelenmiştir. Bu metotlarda yeni bilgilerin oldukça sistematik olarak sunulduğu, her yeni kavramın ilgili üniteye ayrıntılı çalışıldığı, sonraki ünitelerde tekrar hatırlatılarak yeni öğrenmelerle birleştirildiği görülmüş, görsel kullanımı ise Türkçe metotlara göre daha işlevsel bulunmuştur.

SONUÇ

Okul öncesi eğitimde müzik etkinlikleri ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde müzik eğitiminin çocukların gelişimsel pek çok becerisine katkı sağladığı görülmüştür. Çocuklara uygulanan müzik etkinlikleri çocukların uzay-zamansal çıkarsama, matematik, akademik başarı, dikkat gibi bilişsel becerilerini olumlu etkilemektedir. Ayrıca çocukların beden koordinasyonu gibi psikomotor becerileri ile sosyal becerileri de müzik etkinlikleri ile ilerleme göstermektedir.

Nitel bir araştırma deseni olan doküman analizi yönteminden faydalanılan bu araştırmada, öncelikle erken piyano eğitimine yönelik alan-yazın, erken müzik ve piyano eğitiminin çocukların gelişim alanlarına etkisini irdeleyen araştırma bulguları ile desteklenerek irdelenmiştir. Erken piyano öğretiminin uygulamadaki görünümünü ortaya koymak adına ise; erken çocukluk dönemine yönelik piyano metotları sayfa düzeni ve görsel kullanımı, klavye öğretimi, müziksel okuma-ışıtme ve yazma becerileri kazandırma, birlikte çalma ve temel çok seslilik bilgisi verme bağlamında irdelenmiştir.

Ülkemiz piyano metotları ile yapılan incelemeler sonucu öğretimin uzun süre do pozisyonunda kaldıktan sonra sol, fa ve diğer pozisyonlara geçilmesi yaklaşımları sıklıkla tercih edildiği görülmüştür. Metotlarda işlevi olmayan görseller, alan kullanımında karmaşık görsel düzenlemeler, yoğun renklilik ya da renk olarak pembe gibi daha çok tek bir cinsiyetin ilgisini çekecek renklendirme gibi bulgulara rastlanmıştır. Dizek ve nota boyutları açısından ise geniş ve büyük, nota aralıkları açık ve anlaşılır olan düzenlemeler dikkat çekmiştir. Dizeksiz yazım kullanılan piyano öğretim yaklaşımını içeren bir metoda ise ulaşamamıştır.

ÖNERİLER

Araştırma bulguları ışığında öncelikle aralıksal yaklaşım ve dizeksiz yazım ile piyano çalmaya hazırlayıcı eğitimin ülkemizde de uygulanması amacıyla bu yaklaşımı esas alan piyano metotları hazırlanması önerilmektedir. Piyano öğretim tekniklerinin işlevselliği, ileride yapılacak deneysel çalışmalar ve eylem araştırmaları ile irdelenebilir. Ayrıca mevcut piyano metotlarında da görsel ve alan kullanımı adına geliştirmeler yapılması da önerilebilir.

Agay, D. (1992). Learning to Play Piano- Book 1, Yukon: Yorktown Press.

Bastien, J. (1987). Piano for the Young Beginner, California: KJOS Music Company.

Bulut, D. ve Aktaş, A. (2014). Okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinliklerini uygulama durumları (Niğde ili örneği), The Journal of Academic Social Science Studies, 25 (1), 21-34.

Costa-Giomi, E. (1999). The Effects of Three Years of Piano Instruction on Childrens Cognitive Development, Journal of Research in Music Education, 47(5), 198–212.

Emonts, F. (2010). Avrupa Piyano Metodu,(Editör: Buğra Gültek) Ankara: Epilog.

Faber, N. and Faber, R. (2007). My First Piano Adventure-Lesson Book A:Pre-Reading, Milwaukee: Hal Leonard Publishing.

Gromko, J. E., & Poorman, A. S. (1998). The effect of music training on preschooler's spatialtemporal task performance. Journal of Research in Music Education, 46, 173–181.

Kasap, B. (2005). Suzuki piyano okulu metodu. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 6, Sayı 10, 71-86.

Mallory, M. E., & Philbrick, K. E. (1995, June). Music training and spatial skills in children. Paper presented at The Meeting of The American Psychological Society, New York.

Rauscher, F.; Shaw, G.; Levine, L.; Wright, E.; Dennis, W. and Newcomb, R. (1997). Music Training Causes Longterm Enhancement of Preschool Children's Spatial-Temporal Reasoning, Neurological Research, 19 (1), 2-8.

Rauscher, F., & Zopan, M. (2000). Classroom keyboard instruction improves kindergarten children's spatial-temporal performance: A field experiment. *Early Childhood Research Quarterly*, 15, 2, 215-228.

Soysal, F. (2012). Erken Çocukluk Dönemi Müzik Eğitimi, *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5 (3), 191-207.

Suzuki, S. (1978). *Suzuki piano school volume 1*. New Jersey: Birch Tree Group.

Thomass-Lee, P. (2003). *Piano Pedagogy for Four to Five Year Olds: An Analysis of Selected Piano Methods for Teaching Preschool Children*, Dissertation, Georgia: The University of Georgia Graduate Faculty.

Thompson, J. (2010). *Kolay Piyano Kursu*, İstanbul: Porte Müzik Eğitimi Yayınları.

Uluğbay, S. (2016). Müzik Eğitiminin Çocuk Zekasına Etkileri, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(3), 1025-1034. Uszler, M., Gordon, S. and Smith, E. (1991). *The Well-tempered Keyboard Teacher*, Newyork: Schimer.

Uszler, M., Gordon, S., & Smith, S. (2000). *The well-tempered keyboard teacher*. Newyork: Schimer.

Yavuzoğlu, N. (2018). *Temel piyano eğitimi*. İstanbul: Inkılap.